

Utbildningsutvärdering av masterprogrammet Business & Design vid Högskolan för Design och Konsthantverk, Konstnärliga fakulteten, Göteborgs Universitet

Inledning

Utvärderingsobjekt

Masterprogrammet Business och Design

Studentmedverkan

Ingen student medverkade i bedömargruppen, troligtvis orsakat av ett missförstånd i informationen till Studentkåren. Två studenter som nu går på programmet deltog och intervjuades vid platsbesöket.

Fakultetsextern bedömargrupp

Karin Engquist, produktutvecklare på IKEA. Gått produktdesign på HDK. Varit 10 år på IKEA. Tidigare varit produkt och designchef på Kosta Boda. Före det formgivare på Scandinavian Eyewear.

Stefan Hulth, professor i kemi och vicedekan vid Naturvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet

Bo Westerlund, professor i industridesign på Konstfack, Stockholm, sedan 2011. Han ansvarar för utbildningen i Industridesign, och arbetar huvudsakligen med undervisning på masternivå.

Platsbesök genomfördes 20 - 21 februari 2017.

Utvärderingskriterier och synpunkter på dessa

Vi har granskat programmet och utbildningsmiljön utifrån de nio utvärderingskriterierna som presenteras i "*Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet*" och i "*Vägledning för utbildningsutvärdering med extern bedömning*". Våra bedömningar finns presenterade dels översiktligt i dokumentet *Åtgärdsanalys utbildningsutvärdering Business & Design 2017-04-03.pdf* och dels lite utförligare här nedan.

- att utbildningarna svarar mot kraven i högskolelagen och högskoleförordningen

- Några av de nationella lärandemål som beskrivs i Högskoleförordningen (HF) saknas i de examensmål som anges i utbildningsplanen. De som saknas handlar huvudsakligen om att "hantera komplexa företeelser" "kritiskt reflektera" och "utbildningens/studenternas roll i samhället". Dessa mål relaterar på olika sätt till vetenskaplig respektive konstnärlig grund. Det var för bedömargruppen inte klart på vilka grunder vissa nationella examensmål tagits

bort från utbildningsplanen, medan andra inkluderats. Väsentliga mål som examineras ska finnas med i utbildningsplanen.

- Flera av utbildningsplanens lärandemål liknar de nationella målen som relaterar till vetenskaplig grund. Utbildningen examinerar även studenter till en masterexamen på konstnärlig grund utifrån dessa. Bedömargruppen ser viss problematik i en sådan hantering och föreslår en översyn i relation till de övergripande intentionerna i HF och HL.
- Utifrån tillgängligt underlag finns en osäkerhet kring processen för antagning till programmet, specifikt den uppdelning som sker av studenter med bakgrund från "business" och från "design". Man måste försäkra sig att den kvotering som görs av studenter med olika bakgrund i samband med urvalet inför antagning ("Urval", självvärdering sid 5) är förenligt med HL (4 kap. §1).

Vi föreslår att man noga utvärderar möjligheter och för- och nackdelar med att ge programmet med två utbildningsplaner, varav en är formulerad på konstnärlig grund och en annan på vetenskaplig grund.

- att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

- Det förefaller som om en del av kurserna det första året har fått ökat innehållsligt omfång genom åren. Syftet har förmodligen varit att förbättra förutsättningarna för studenterna att arbeta med de komplexa sammanhang som programmet engagerar sig i. Detta är i grunden bra för studenterna och är troligtvis en av framgångsfaktorerna för programmet. Emellertid, för att studenterna ska få bättre förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten bör några av kursernas/delmomentens poängomfattning/längd/tillgänglig tid tydligare anpassas till innehållet.
- Studenterna bör även ges möjlighet till mer tid för reflektion, analys och teoribildning samt utvecklande av relevanta språkbruk i sin utbildning.

Vi föreslår att man utvärderar möjligheten att tydligare koppla kursplanernas innehåll med kursernas längd över hela utbildningen. I princip skulle det nuvarande innehållet under första året utformas så att det motsvarar tre terminer. Överväg också möjligheten att vissa självständiga arbeten kan bedrivas mer designmässigt, med ett designprojekt hårt kopplat till kritisk granskning och reflektion. Denna iakttagelse gäller särskilt de studenter som önskar en examen på konstnärlig grund.

- att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

- Bedömargruppen uppfattar att lärare och ledning för programmet på allvar och med ett genomgripande positivt förhållningssätt sätter studenternas lärande i centrum. Utbildningens upplägg och struktur uppfattas som relevant för att studenter med olika bakgrund ska kunna verka i samhället. Överlag förefaller studenterna mycket nöjda med sin utbildning.

- Utbildningen behöver dock också säkerställa att den enskilde studenten kan utveckla sina förmågor och färdigheter, inte minst eftersom antagning, undervisning och självständiga arbeten / företagskontakter till stor del sker i grupp.
- Utbildningen bör undersöka om det vore fördelaktigt för studenternas lärande att genomföra det självständiga arbetet mer i linje med övrig undervisning i programmet, dvs. att integrera designverksamhet med reflekterande och strategiskt arbete. Nu förefaller examensarbetet huvudsakligen vara ett där "reflekterande" är helt skilt från "görande", vilket strider mot grunderna i design och för programmets målbild som helhet. Studenterna uttrycker det som "*För lite tillgänglig tid att koppla ihop det praktiska med teori.*"
- Se även punkten ovan om koppling mellan innehåll och omfattning av utbildningen, framförallt under det första året...

- att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

- Utbildningens ansats som helhet är mycket samtida och är troligtvis en av framgångsfaktorerna för programmet. Bedömargruppen anser att utbildningen har fortsatt stor potential både att attrahera studenter med goda förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och samtidigt att ge studenterna en god utbildning väl anpassad för arbetslivet framtida utveckling. Här är blandningen av innehåll från både företagsekonomi och design central, dvs. blandningen av kunnande som vilar på både vetenskapliga och konstnärliga grunder.
- Beskrivningarna av design och designprocesser i underlaget till bedömargruppen och i den övergripande informationen till studenterna bör granskas och vid behov uppdateras. Bedömargruppen anser att några av beskrivningarna av bl.a. designprocesser inte förefaller helt samtida med de som används inom designutbildningar som vilar på konstnärlig grund och/eller används inom nuvarande forskning. En del av litteraturen som hänvisas till förefaller något ålderstigen.

- att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

- Utbildningen måste säkerställa långsiktig rekrytering av lärare med ämnesmässig kompetens i ämnet/området för utbildningen. Detta är särskilt viktigt i en fakultetsöverskridande utbildning där lärare behöver rekryteras inom både "design" och inom "business". Vidare behöver de lärare som rekryteras förstå det tvärvetenskapliga området och sammanhanget som utbildningen karaktäriserar så att de kan stödja studenterna i sin fortsatta utveckling. Problematiken med rekrytering och allmänt samarbete inom tvärande vetenskapsområden där utbildningen är förlagt på två fakulteter inom GU bör särskilt uppmärksammas.

- Utbildningen bör undersöka möjligheten att samla programmets lärare för en gemensam utveckling och på så vis underlätta förståelse för och kunskande exempelvis i de olika lärarnas diskurser, vokabulär och kunskapssteoretiska grunder. Att utveckla informella lärarlag med regelbundna diskussioner om utbildningens handhavande över fakultets- och institutionsgränserna är att rekommendera.
- Högskolepedagogisk kompetens, eller behov av fortbildning kunde inte bedömas eftersom bedömargruppen inte erhöll någon sådan sammanställning.

- att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

- Bedömargruppen uppfattar att utbildningen är relevant för studenterna och samhällets behov. Den tvärvetenskapliga ansatsen är särskilt uppmärksam och relevant ur ett arbetsgivarperspektiv.
- Är namnet "Business och design" adekvat för att beskriva innehållet och den arbetsmarknad som väntar studenterna efter avslutad utbildning? Man blir inte "business-designer" som några studenter uttryckte det...
- Utbildningen finns idag endast på avancerad nivå. För att erhålla symmetri och öka den kritiska massan som kan söka till utbildningen bör man fundera på möjligheten att utveckla ett kandidatprogram med en tydlig grund i området som kan byggas på med befintligt/reviderat mastersprogram.

- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

- Kursrapporterna förefaller vara utmärkta instrument för uppföljning och att ta tillvara studenternas synpunkter. Dock är studentdeltagandet lågt (ofta 40-50 %) vid kursvärderingarna, vilket bör uppmärksammas och åtgärdas. Bedömargruppen frågade inte specifikt om studenternas inflytande vid planeringen av utbildningen i övrigt. Även om detta inte förefaller som ett problem bör man säkerställa att studenterna ges relevant inflytande också under planering av utbildningen.
- Studenterna är inte delaktiga i antagningsarbetet vilket bör övervägas.

- att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

- Lokaler verkar vara flexibla och lämpade för grupparbeten, men mindre lämpade för enskild reflektion och fördjupning. Inte heller för skrivande av självständiga arbeten i den form de nu genomförs.

- att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

- Bedömargruppen anser att man måste se över hela utbildningen och med den gedigna erfarenhet man har erhållit sedan utbildningens start skriva om och uppdatera utbildnings- och kursplaner så att de bättre motsvarar vad utbildningen har utvecklats till.

Kurs- och utbildningsplanerna kan på så vis tydligare motsvara de krav och önskemål som uttryckts ovan och bli ännu mer samtida och relevanta för samhället.

Övriga synpunkter, bl.a. underlag för bedömningsarbete

För att bättre kunna bedöma hur väl studenterna når kursmålen vore det bra om det fanns tillgängligt fler exempel på resultat skapade i de olika kurserna, inte bara skriftliga (självständiga) arbeten. Detta är särskilt viktigt för en utbildning som också vilar på konstnärlig grund där skriftliga arbeten inte alltid är den form som examineras.

I det presenterade underlaget fanns bara ett enda arbete, ett examensarbete, som dessutom var gjort för relativt många år sedan. Arbetet var genomfört av två studenter med olika bakgrund. För en utomstående är det inte möjligt att avgöra vad de enskilda personerna bidragit med, dvs. det går inte att skilja deras insatser åt vid en examination. I ett sådant exempel behöver underlaget kompletteras med en loggbok eller annan typ av dokumentation som särskiljer de två studenternas insatser.

Det bör även analyseras vem som slutligen beslutar om innehållet i det samlade underlaget som skickats till bedömargruppen. I detta exempel hade utbildningen som vi förstår "fria händer" att välja om självständiga arbeten skulle inkluderas eller ej i underlaget. Bedömargruppen menar att fakultetsstyrelsen som ansvarig för uppföljning- och kvalitetssäkring av dess utbildningar kanske på ett tydligare sätt behöver ange ramar för vad som ska vara underlag och vad som behöver inkluderas i ett underlag till kvalitetsbedömning. Självständiga arbeten (motsvarande konstnärliga arbeten) utgör, tillsammans med övrigt material, viktigt underlag att kunna bedöma huruvida utbildningen uppfyller de uppställda kriterierna eller ej.

Det fanns ingen lärare från Handelshögskolan med som intervjuobjekt under utvärderingen. Av denna anledning kvarstår frågor huruvida programmet lever upp till målbilden som finns inom Handelshögskolan och vilka utvecklingsmöjligheter denna part ser i utbildningen. Detta faktum pekar också på en av de utmaningar som en tvärande utbildning har att hantera.

På grund av ett missförstånd saknade bedömargruppen representation från studenterna. Det framkom också viss osäkerhet hur studenterna som deltog i utvärderingens intervjuförfarande utsetts till uppdraget.

Högskolepedagogisk kompetens, eller behov av pedagogisk fortbildning kunde inte bedömas eftersom bedömargruppen inte erhöll någon sådan sammanställning

Bedömargruppen tackar för förtroendet att få delta i granskningen av utbildningen. Det har varit intressant och givande.

Älmhult, Göteborg och Stockholm 2017-04-03

Karin Engquist, Stefan Hulth och Bo Westerlund